

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i moderator Međubiskupijskih sudova
Prigodna riječ na otvaranju sudske godine 2012.
Zagreb, Velika dvorana NDS-a, 14. ožujka 2012. godine.

1. Posebno mi je zadovoljstvo što smo se i ove godine okupili na otvaranju sudske godine. Srdačno pozdravljam nazočne biskupe i goste. Poseban pozdrav upućujem vama, poštovani suci, promicatelji pravde, branitelji veze, kancelari, bilježnici, sudski stručnjaci i tumači. Drago mi je što vam i ovom prigodom mogu izraziti zahvalnost za Vaš dragocjeni rad u službi Crkve, koji zahtijeva trajno zauzimanje zbog svoje važnosti za *spasenje duša* Božjeg naroda.

Vaša služba u Crkvi najčešće je usmjerena prema sakramentu ženidbe i obitelji kao najsvetijoj ustanovi zdravoga društva. U sudskom postupku utvrditi istinu, koja se odnosi na pastoralnu brigu i pripremu za slavlje ženidbe, na ženidbeni savez, na ženidbene drugove te na odnose u obitelji, zahtijevan je i odgovoran posao.

2. Prigodom prvoga Nacionalnoga susreta hrvatskih katoličkih obitelji u Zagrebu, 5. lipnja 2011. godine, papa Benedikt XVI. rekao je: »Svakome je dobro poznato kako je kršćanska obitelj posebni znak Kristove nazočnosti i ljubavi i kako je ona pozvana dati posebni i nenadomjestivi doprinos evangelizaciji. (...) U današnjem je društvu više no ikad žurno potrebna nazočnost uzornih kršćanskih obitelji. Moramo na žalost ustanoviti, da se, posebno u Europi, širi sekularizacija koja Boga života gura na rub te donosi rastuću razjedinjenost obitelji.« Tom je prigodom Sveti Otac potaknuo pastire da »svakodnevni rad odgajanja u vjeri novih naraštaja, kao i pripreme na brak i praćenje obitelji« bude »glavni put obnove Crkve, kojim se također oživljava društveno tkivo zemlje.«

Poznato Vam je da je Zagreb, u kojem se nalazi sjedište Međubiskupijskih sudova, uključen u inicijativu *Papinskoga vijeća za promicanje nove evangelizacije*, nazvanu *Misije u gradovima (Missio Metropolis)*, kojom je obuhvaćeno dvanaest europskih gradova. Lijepo je što u zajedništvu opće Crkve, a u širem smislu pojma nove evangelizacije, možemo biti dionici traženja novih oblika zauzetosti i raspirivanja novog žara u naviještanju i svjedočenju vjere. Jedna od ciljanih skupina koja zavrjeđuje riječi poticaja i pouke jesu *zaručnici*, naši mladi koje Bog poziva u brak.

3. Za zaručnike nema veće radosti u sadašnjosti, ali ni nade u budućnosti kao što je to Učitelj, Krist Gospodin. On je svojom prisutnošću dao blagoslov i unio radost na svadbi u Kani Galilejskoj, pretvorivši vodu u vino (Iv 2,1-11), predoznajući tako čas novog i vječnog saveza. Krist Gospodin, Spasitelj ljudi, daje se za zaručnika Crkvi ostvarujući savez s njom u vazmenom otajstvu. Krist Gospodin, čineći novo stvorenje i sve novo (2 Kor 5,17), htio je da se ženidba vrati na prvotni oblik i svetost, tako da ono što Bog združi čovjek ne rastavlja (Mt 19,6). Osim toga, da jasno označi i da lakše obnovi sliku svoga zaručničkog saveza s Crkvom, uzdigao je nerazrješivi ženidbeni savez na dostojanstvo sakramenta (usp. GS 48). Kao što je Krist ljubio Crkvu i sebe predao za nju tako su i zaručnici, u jednakom dostojanstvu, pozvani prije vjenčanja »poći u školu« pripreme za brak, za buduće međusobno predanje s nepodijeljenom ljubavlju što struji iz božanskog izvora ljubavi.

Molimo za zaručnike da budu otvoreni riječima pouke i poticaja, sa željom da već prije vjenčanja životnim svjedočanstvom pokažu da je moguće ljubiti poput Krista, bezrezervno, i da se ne treba bojati brige za drugu osobu.

4. Danas vrijeme »hodanja« mladića i djevojaka traje sve duže, i po više godina, te se nerijetko govori o »produženom zaručništvu«. Čin slavljenja zaruka (razmjena prstenja) kao

da je nestao ili u »produženom zaručništvu« ne donosi ništa novo. »Produženo zaručništvo« danas za neke poprimaju karakteristiku gotovo bračnoga života, sve se više shvaća kao »privatna stvar zaručnika« na koju Crkva, društvo i njihove obitelji ne mogu i ne trebaju imati posebna utjecaja. Moramo, nažalost, ustanoviti da se u tom kontekstu pojavljuje opća kriza bračnih i obiteljskih vrijednota, pogriješno shvaćanje slobode, odbijanje preuzimanja obveza, slobodno poimanje spolnosti koja se tek općenito veže uz ljubav i vjernost.

No, unatoč tome, raduje nas i ohrabruje činjenica da ima onih mladića i djevojaka koji upravo u tom razdoblju rastu u međusobnoj odgovornosti i ljubavi, žive sakramentalnim životom te razmišljaju o Božjem pozivu na život u braku, o milosti i zadaćama toga životnog razdoblja. »Velebna tišina« mladih u dubokoj molitvi na bdijenju sa Svetim Ocem na Trgu bana Jelačića prošle godine znak je da mladi žele da ih Učitelj, Gospodin Isus uvijek prati, da su spremni čuti njegov poziv da žive u pouzdanju i nadi te mu dopustiti da ih povede u Božje visine.

Zaručništvo bi trebalo postati *vrijeme rasta, odgovornosti i milosti*. Zaručništvo je vrijeme *rasta* u kojem »dvoje mladih ljudi postaje par, razvijaju sposobnost da žive zajedno, međusobno se više upoznaju vlastite vrline i mane, navikavaju se prihvaćati jedno drugo. Uče nadilaziti napast zatvaranja u sebe, egocentrizam i nezrele afektivnosti.

Nadalje, to je razdoblje vrijeme *odgovornosti*. (...) Odgovorno se propituju o vlastitom odnosu i osjećajima i o odgovornom pristupu prema drugoj osobi. Propituju se vodi li ih njihova veza u brak. (...)

Zaručništvo je i vrijeme *milosti*. Ono je vrijeme radosnog zahvaljivanja za uzvišeno iskustvo međusobne ljubavi koja je zaiskrila u njihovom susretu. Ta iskra – voljeti i biti voljen – dar je Božji položen u ljudsku osobu u otajstvu njezina stvaranja na sliku trojedinog Boga. Bog je prisutan ondje gdje se rađa autentična ljubav. Njegovanje te iskre ljubavi odgovor je na krsni poziv« (BISKUPI HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE, *Direktorij za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj*, br. 45, Zagreb, 2002.).

5. Poštovani službenici suda, tijekom parnice o ništavosti ženidbe, budite pozorni kad istražujete razdoblje zaručništva, postupajte s osjećajem poštovanja glede istine o ženidbenom i procesnom kanonskom pravu nastojeći pritom primjereno ostvarivati jedinstvo u disciplini koja je suštinski aspekt jedinstva Crkve i *poklada vjere* (2Tim 1,14). Molite za dar mudrosti i stručno se usavršujte kako biste objektivno procjenjivali činjenice i dokaze koji se odnose na život u sekulariziranom mentalitetu koji nudi suživot kao pripremu ili čak kao zamjenu za brak. Povećava se, naime, broj onih koji ne poznaju, ili koji odbacuju bogatstvo ženidbe, koji sumnjaju ili odbacuju dobra i vrijednosti koje iz nje proizlaze; širi se »kultura« ili mentalitet nepovjerenja u obitelj kao neophodne vrijednosti za ženidbene drugove, djecu i društvo.

Budite uvijek svjesni da je ženidba, koja ima svoj izvor u Bogu stvoritelju, za katolike sakrament i da ima značenje *pravoga zvanja* za poseban stalež i za život milosti. Ženidba i brak su od najveće važnosti, kako za osobe koje ženidbu sklapaju tako i za opće dobro civilnoga društva i Crkve. Da bi čin sklapanja ženidbe bio valjan, odnosno da bi se izbjegle pogibelji nevaljanih, pa i samo nedopuštenih ženidbi, da bi se spriječili nesretni ili neuspjeli brakovi, Crkva nastoji posvetiti posebnu brigu pripremi zaručnika za sklapanje ženidbe (usp. kann. 1063-1072).

Stvarnost braka je sadržajem tako bogata da, prije svega, traži da se zaručnicima pomogne kako bi shvatili važnost ili osjetili neophodnost pripreme za njega. Brak u sebi krije mnoge vrijednosti i sadrži izvanredne sile sposobne da čovjeka istrgnu iz bezimenosti, da ga djelotvorno obogate dubokom čovječnošću te ga jedinstvenošću i neponovljivošću ucijepu u tkivo društva. Stoga je potrebno da te sile sami zaručnici ili budući bračni drugovi i crkvena zajednica otkriju, procjenjuju i vrjednuju u razdoblju koje prethodi sklapanju ženidbe i

tijekom pripreve za ženidbu (usp. PAPINSKO VIJEĆE ZA OBITELJ, *Priprava za sakrament ženidbe*, (13. V. 1996.), br. 10, u: *EV* 15/825-827).

6. Priprava za brak postaje još potrebija, a time i briga Crkve za odgovarajuću pripravu još zahtjevnija, ako se ima u vidu naglašeno propadanje obitelji praćeno izvjesnim omalovažavanjem i nagrivanjem bračnih vrijednosti, što rađa porastom broja raspada bračnih zajednica i razdvajanja ili rastava ženidbenih drugova. Naravno je pravo ljudi na sklapanje ženidbe, ali zbog različitih psihofizičkih razloga ne mora biti, i nije, svatko sposoban za ženidbu, niti ženidbu može sklapati slobodno tko s kim hoće (usp. kan. 1058). Stoga, da bi se izbjegle nevaljane ili nedopuštene ženidbe, svi smo kao članovi Božjeg naroda pozvani da »pazimo na druge«, što znači biti odgovoran za drugoga, gledati u drugom Isusa i ne dopustiti da sebičnost rađa ravnodušnošću prema životima drugih ljudi.

Posebna je dužnost pastira da u okviru neposredne pripreve za ženidbu provedu potrebne izvide i obave određene postupke kako bi utvrdili da postoje bitni uvjeti i pretpostavke da ženidba bude valjana i dopuštena. Brak, u svjetlu vjere željen, pripravljen, slavljen i u svakodnevnom životu življen, jest ono »što Crkva sjedinjuje, žrtva utvrđuje, blagoslov pečati, anđeli naviještaju, a nebeski Otac prihvaća... Kakve li sprege dvoje vjernika jedne nade, jednog oblika života, istog služenja! Oboje su djeca istog Oca, oboje obraćenici, nema tu nikakve podjele ni u duhu ni u tijelu. Štoviše, zaista su dvoje u jednom tijelu; gdje je tijelo jedno, jedan je i duh« (Tertulijan, *Ad uxorem*, II, VIII, 6-7: CCL I, 393).

Stoga i vi, poštovani službenici suda nastojte, prema svojim mogućnostima, biti na pomoć osobama i ustanovama koje sudjeluju u pastoralnoj brizi i pripravi za sklapanje ženidbe. Budite na pomoć svojom stručnošću u ženidbenom i procesnom kanonskom pravu predlažući korisne pastoralne smjernice i korake nove evangelizacije za *skupine zaručnika*, kako bi svako slavlje ženidbe pratio blagoslov i radost, a svi ženidbeni drugovi u braku, u obitelji živjeli u zajedništvu vjere i ljubavi.

7. Cijenjeni službenici suda, ove godine nalazimo se pred važnim događajem u Crkvi koji nas očekuje za koji mjesec: riječ je o *Godini vjere* koju je najavio papa Benedikt XVI. »svjestan teškoća vremena, posebno u ispovijedanju prave vjere i njenog ispravnog tumačenja« (Motuproprij *Porta fidei*, 11. X. 2011., 5, u: *L'Osservatore Romano*, 17. - 18. X. 2011., str. 4). Kanonsko pravo temelji se na vjerskim istinama koje su i njegov pravi smisao kao i na tome da *lex agendi* neizbježno odražava i *lex credendi*. Budite stoga u novoj sudskoj godini i u *Godini vjere* ispravni tumači kanonskih odredbi, vjerno se zauzimajte kako bi se propisi Crkve u punoj mjeri primjenjivali i težite prema istinskom dobru Božjeg naroda.

Na Vaš rad, na svakog od Vas i na Vaša svakodnevna nastojanja, zazivam obilje Božjeg blagoslova te molim da vas majčinskim zagovorom štiti Presveta Bogorodica Marija, *Ogledalo pravde*, i zagovara blaženi Alojzije Stepinac.

Sudsku godinu 2012. proglašavam otvorenom.